

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.

➡ List in oglasi se plačujejo naprej. ➡

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Bojmo se žida!

Nevarnost, ki preti od dne do dne bolj naši mili domovini, nevarnost namreč, da se zaredijo med nami židje, sili človeku pero v roke, da bi napisal resen opomin do svojih rojakov, naj se prebude k zavesti, kakšna nesreča se bliža nam vsem, ako pride žid v našo deželo, in kakih sredstev se naj oklenejo, da zabranijo to nesrečo, ki je hujša nego toča in požar. Sovražnik, ki nam uniči vse, kar nam je drago in ljubo, ki nam uniči imetje in dušni mir! Sovražnik, ki se je že široko zajedel po Gorenjskem in v Ljubljani, je vže tudi pred našimi durmi, vže trka na vrata in, ako se mu ne odpro radovoljno, pripravljen je s silo ulomiti in poteptati potem vse, kar se mu stavi v bran! — Vže je postal žid pozoren tudi na našo nadežno dolensko domovino, posebno sedaj, ko mu je pot še bolj ugajena po novi belokranjski železnici. Vže je spoznal, da je tukaj med nami še dovolj praznega polja za njegovo obdelovanje in, ker je drugod že vse dobro obglodal, obrnil je svoje roparsko oko na Dolenjsko, katero bi tudi rad razjedel, kakor razjeda trtna uš vinograde!

Kaj pomeni za človeško družbo žid in kako nastopa žid v pogubo kmetom, trgovcem in obrtnikom, pač že vsak ve, ki čita poučne spise in knjige, če nima zaprtih oči. — Žid je po svoji naravi že lažniv in hinavski, in nikdar ne govori, kar zares misli, marveč ima vedno pripravljeno laž, da bi pokril resnico, s katero hoče oškoditi svojega bližnjega. Zaradi te svoje lastnosti je ravno toliko bolj nevaren in škodljiv neizkušnim, poštenim ljudem, ki vedno le verujejo to, kar čujejo govoriti, kakor so to navajeni sami med seboj. — Zares mi smo prepošteni in preodkritosrečno ljudstvo; zato pa ravno nas želi zlobnost židovstva zlorabljati v našo pogubo, ako se ne zavemo v pravem času. Z lažjo dosega žid, da se mu posrečijo hudobne nakane

in da zmagonosno prodira povsodi, kamor pride mej neizkušeno in nedolžno ljudstvo, kakor mesari volk, ko se zažene mej ubogo čedo, tako dolgo, dokler še katera diha. Žalostne, srce pretresujoče zglede o tem nam daje tužna Galicija; a tudi sosedna Hrvatska propada kot žrtev prodirajočega židovstva in, ako se poje „još Hrvatska ni propala“, je to samo žalostna ironija, ki bije v obraz resnici.

Žalibog, že dosedaj ni izvzeta tudi naša Kranjska in Slovenska sploh, kjer se že prav pridno naseljuje židovstvo. Ozrmo se na našo lepo gorenjsko stran, v Ljubljano itd., povsod počenja že žid svoje pogubonosno početje. S sladkimi besedami in z denarji premoti nezavedno ljudstvo, da mu kar trumoma prodaja svoje posestvo za mali denar, on se pa smeje v pest neizkušnim ljudem, ki ne znajo ceniti vrednost dragega doma.

In sedaj je torej na vrsti naša dolenska stran! Dolenjska je zadišala židom, odkar je pritekel v Kočevje prvi vlak; še bolj, ko jih je pripeljala železnica v kras dolenski: Novomesto. Vodo na njihov močeni mlin je kot nalašč napeljala belokranjska železnica, ki jih bo zvezala med seboj po širnem svetu k veliko uspešnejšemu skupnemu delovanju. Gotova stvar je, da leži v načrtu židovske zarote, da mora tudi Dolenjska izginiti v njeno žrelo.

In kdo bo prvi občutil navzočnost žida na Dolenjskem? — Naš ubogi kmet, za njim pa nič manj trgovec in obrtnik!

Politični pregled.

Avstrijski in italijanski poslanik bosta baje v kratkem odpoklicana iz Drača. Odpoklicanje bo seveda posledica neznosnih albanskih razmer.

Državni proračun za leto 1914/15 izkazuje izdatkov 3.460.726.156 K, dohodkov 3 milijarde 460.987.902 K, prebitka torej 261.746 kron. Predloženi državni proračun za leto 1914/15 prvikrat všteje

netodohodke državne loterije v znesku 14 milijonov kron. Dohodninski davek je proračunjen za 36-7 milijonov kron višje, dohodki od tantiem so proračunjeni na 9 in pol milijona kron, davek na žganje je proračunjen za 35-9 mil. kron višje, davek na peneča vina je proračunjen na 800.000 K. Višjim dohodkom za 55-2 mil. kron stoje nasproti nakazila deželam, in sicer iz direktnih davkov 6 in pol milijona kron, iz davka na žganje za 33 mil. kron višje kot leta 1913. Več zahteva izdatkov službena pragmatika v znesku 30 milijonov kron, nakazila deželam 40 mil. kron in razredna loterija 53-8 mil. kron. Carina je proračunjena višje kot doslej: 11 mil. kron, vsled večjega uvoza. Zemljiški davek prinese 908.000 kron več, hišni davek 6 mil. kron več, pridobinski davek prinese 14-8 mil. kron več, davek na sladkor prinese 10 mil. več, davek na vino 1-2 mil. kron manj, loteriji 1-8 mil. kron manj, sol 1-6 mil. K manj, tobak pa za 12-4 mil. K več.

Volilno gibanje v Istri za bližajoče se deželnozborske volitve je zelo živahno, Slovenci in Hrvati nastopajo složno, kakor je videti, bodo tudi tukaj Nemci in Italijani v bratskem objemu.

V Draču je proglašeno obsedno stanje; mesto od vseh strani utrjujejo. Spopad med vstaši in knezovimi četami se bo vršil vsak čas. Ta boj bo odločil, ali knez Wied še ostane v Albaniji; vstaši odločno zahtevajo nečaka turškega sultana princa Brhan Eddina za kneza.

Verska vojska. Gibanje v Albaniji kaže vedno bolj značaj verske vojske med mohamedanskimi vstaši in katoliškimi Albanci. Mohamedanci očitajo katoličanom, da so se podali v službo tujcev. Katoliški Albanci korakajo proti Draču, da tam ščitijo kneza Wieda, ki bo bržkone v kratkem odpotoval v Skader, če ne celo za vselej iz Albanije. Vstaške čete se vedno bolj pomičejo proti Draču in zahtevajo, da zasede mesto Wieda kak mohamedanski knez albanski prestol. Velešile niso jedine —

celo Avstro-Ogerska in Italija sta zadnji čas bolj hladnega medsebojnega obnašanja.

Poljedelski svet je zboroval dne 3. junija na Dunaju pod predsedstvom poljedelskega ministra. Obdelati ima pred vsem postavbo za električne naprave, vprašanje o razbremenitvi zemljiških dolgov, poljedelsko-delavski pogodbi, socialnem zavarovanju, o kartelni pogodbi in podporah kmečkih zadrug.

Odkrita prijateljica. Že skraja so naši politiki skrajno nezaupljivo zrlili na skupno akcijo naše in italijanske vlade. Kako opravičeno je bilo to postopanje, potrjuje zadnja vest, da so vstaški muslimani v Albaniji oboroženi z italijanskim orožjem. Sedaj tudi lažje razumemo, zakaj se je podal Essad paša kot vjetnik v Rim. Gotovo ima v Rimu prav prijetno jetnišnico.

Kandidati za albanski prestol se še vedno oglašajo. Zadnji se je pojavil nek knez Ivan Ratković, kateremu so baje Albanci že prestol ponujali, v Petrogradu se pa zavzemajo za ruskega generala princa Louis Bonaparte.

Francoska svoboda. Francoska vlada je zelo svobodoljubna. Zadnjih volitev so se udeležili tudi šolski bratje v Lille; vlada je zato že odredila, da se mora zapreti njihov zavod blizu Lille. Policija je udrila tudi v samostan jezuitov in jih izgnala iz njihovega zavoda Mauvauxu. Res lepa svoboda!

Albanci proti Italiji. V Skadru je razpoloženje muslimanskega in katoliškega prebivalstva proti Italijanom zelo neugodno. Po mestu širijo plakate proti obisku italijanske šole.

Gospodarske drobtine.

Kako najdalje ohraniš surovo maslo?

Maslo, ki je ležalo v sobi s 15° gorkote 24 ur dolgo, je postalo plesnivo. — Maslo v zračni sobi se je ohranilo tri dni nepokvarjeno. — Maslo, ki je v zračni sobi plavalo v skledi vode, obdržalo se je zdravo

LISTEK.

Je li spadala kdaj mokronoška župnija po pravu pod kostanjeviški samostan?

Spisal prof. Steklasa.

Tukaj nastane zdaj vprašanje, je-li se je vikarijat mokronoški izločil iz trebeljske ali iz šentrupeške župnije. Znano je iz zgodovine Mokronoga, da je bilo to posestvo nekdanj last grofov seliških, slednjič blažene Heme, ki ga je podelila l. 1044 po njej osnovanemu samostanu v Krki na Koroškem. Ko je bila pa l. 1072 mesto tega samostana utemeljena krška škofija, je le-ta dobila vsa njegova posestva, med drugimi tudi Mokronog. Od tega časa je ostal Mokronog v oblasti krških škofov, dokler ga ni l. 1437 osvojil Jan Vitovec za svoje gospodarje celjske grofe. Po sklenjenem miru je dobil mokronoško posestvo zopet krški škof in je ostalo v posesti le-teh do l. 1616, ko je kupil graščino Mahorčič in potem Mišel Scherenburg, za katerega je postal leta 1649 mokronoški vikarijat župnija.

Že pod oblastjo seliških grofov se

je razvilo pod gradom živahno selišče; kajti Mokronog je stal ob važni cesti, ki je vodila od Save ob vodi Mirni na glavno cesto Trebnje-Ljubljana. To selišče je postalo sčasoma celo malo mestce, a so ga kasneje ugonobile razne nezgode, posebno hudi požari ter je ostalo le še kot trg, kakor je tudi še dandanes (Valvasor, XI. 393—394). Gotovo je, da so imeli prebivalci tega selišča zarana svojo kapelico, kjer se je opravljala služba božja. Morda je že blažena Hema postavila tukaj kakšno kapelico in jo izročila duhovščini po njej bogato obdarovane veležupnije šentrupeške. Že ime patrona današnje župnijske cerkve sv. Tilna pokazuje, da je češčenje njegovo preneseno iz Koroške, kjer je še dandanes deželni patron. A ko je dobila ta kapela svojega duhovna, je bil le-ta brez dvoma podložen nadžupniku šentrupeškemu, kakor sta mu bila tudi podložna vikarja v Polšniku in Boštanju. Ko je bila pa veležupnija šentrupeška vtelesena novomeškemu kapiteljnu (l. 1493), je ta oblast prešla na novomeškega prošta. Od kdaj je imel Mokronog svojega duhovnika, ni dokazano, ve se le, da je postal mokronoški vikarijat samostalen l. 1509 in da se je izločil iz veležupnije šentrupeške in ne

iz župnije trebeljske. Iz kratke beležke v vidanskem arhivu izvemo, da je bil leta 1507 vikar v Mokronogu neki Jernej Turk, Jurjev sin Pavel pa kaplan pri Materi božji na Gori pri Mokronogu (Niedernassenfufs). (Izvestja l. 1892. Str. 71). Ta Turk je bil menda tudi prvi samostalni mokronoški vikar. Spadal pa je ta vikarijat še naprej pod oblast šentrupeškega nadžupnika, novomeški prošt pa je imel pravico potrjevati vikarja. Vendar pa si je prisvajal neko pravo nad mokronoškim vikariatom tudi trebeljski župnik, kar nam dokazuje beležka v vidanskem arhivu, po kateri je imel župnik trebeljski Arzt l. 1597 in 1598 za vikarja v Mokronogu Melhiora Trumšiča, ki je bil vikar tamkaj še l. 1600. (Izvestja l. 1893. Str. 280). Po tej beležki tedaj izvemo, da si je trebeljski župnik prisvajal pravo nad mokronoškim vikariatom proti šentrupeškemu nadžupniku, kakor je to činil kostanjeviški opat glede patronata proti novomeškemu proštu. Zanimiva je tudi še beležka v vidanskem arhivu, da je nadarbino sv. Tilna (beneficium s. Egydii) v Mokronogu na koncu 16. veka imel odajati luteran Fr. Gall iz Luknje (de Lueg). (Izvestja l. 1892. Str. 71). Če je nadarbino dobival vikar mokronoški, bi bil to tudi

dokaz, da ni imel na mokronoški vikarijat pravice patronata kostanjeviški samostan. Galli so imeli v posesti Turn v Mokronogu, s tem posestvom pa je bilo v zvezi tudi podeljevanje te nadarbine. Ko so postali Galli zopet katoličani, so imeli v Turnu (in Turn Madipedij) svojega duhovna, kar izvemo iz Wallijeve veselogorske kronike, kjer se imenuje za l. 1744 tedanji grajski duhovnik Anton Grilec.

Leta 1649 je postala iz vikarijata mokronoška župnija, ko je tedanji graščak Ernest Mišel Scherenburg utemeljil zaklado za vzdrževanje župnika; tržani pa so poskrbeli za urejenje župnijske cerkve. Tri leta poprej (l. 1646) pa je pisal opat Jurij Zagošen že omenjeno pismo, s katerim je zahteval prezentacijsko pravo na mokronoško duhovnijo, a je bil od prošta novomeškega odbit. S tem pa vprašanje glede prezentacije še ni bilo rešeno, ker so si mokronoški tržani prisvajali še nadalje to pravico zase, in zdaj še posebej radi tega, ker so uredili cerkev mokronoško za župnijsko in tudi še sicer poskrbeli za boljše dohodke svojemu župniku. (Konec prihodnjic.)

12 dni. Maslo, ki je bilo zgneteno in s soljo potreseno, se je 19 dni sveže ohranilo.

Preskušnja kosilnih strojev na Grmu se bo vršila v ponedeljek 15. junija t. leta popoldne ob 3. uri. V preskušnji bo pet kosilnih strojev. Zadnje nedeljo se preskušnja ni mogla na travniku vršiti, ker je bila zemlja po zadnjem deževju preveč premočena in preveč mehka za tako delo. Vabimo interesente, da se udeležijo preskušnje ta ponedeljek. Vabimo k tej preskušnji zlasti naše večje in velike posestnike. Po Gorenjskem in Notranjskem je že polno teh strojev v delu, zakaj bi zastajali Dolenjci, saj imamo tudi pri nas pripravne lege za tako košnjo.

Občni zbor živinorejske zadruga za novomeško okolico v Kandiji se vrši v ponedeljek 22. junija in ne 15. junija, kakor se je zadnjič poročalo. To naj blagovolijo p. n. člani na znanje vzeti in se občnega zbora polnoštevilno udeležiti.

Novomeška čebelarstva podružnica ima v nedeljo, dne 21. t. m. (na dan svetega Alojzija) popoldne ob 3. uri v gostilniških prostorih g. Jožefa Zurca („pri Štemburju“) v Kandiji svoj redni občni zbor ter vabi svoje cenjene člane k obilni udeležbi. Odbor.

Zadnje deževje in nalivi so napravili mnogo škode pri nas po Dolenjskem. Lepo stoječi travniki so bili v nižjih legah povsod poplavljeni, tako da bo marsikod spravljati blatno seno. Trpeli so pa tudi drugi sadeži.

Letošnji roji. Na Dolenjskem letos čebele prav pridno rojijo. To ugodnost naj porabijo čebelarji v to, da pri drugih in tretjih rojih mlade matice, ki se jih pri tej priliki vedno dobi, shranijo, da ž njimi pomagajo brezmatičnim panjem. Sploh naj bi letos čebelarji vse stare matice nadomestili z mladimi in si s tem zagotovili ne le obilnejši zarod, ampak tudi take panje, ki sigurno prezimijo.

Dvodnevni čebelarski tečaj na kmetijski šoli na Grmu se je vršil pretečeno nedeljo 7. in v ponedeljek 8. t. m. Udeležba je bila prav obilna. Prvi dan se ga je udeležilo 52 in drugi dan 35 čebelarjev iz Kranjskega in 1 čebelar iz Koroškega. Med čebelarji jih je bilo mnogo iz novomeškega okraja in iz Belokranjskega. Med udeleženci so bili tudi trije gg. nadučitelji.

Kdaj se soba zrači? Takoj zjutraj okna odpirati, je pozimi napačno. Najprvo naj se peč zakuri, potem naj se okna odpro. Segreti sobni zrak se veliko hitreje izmeni z mrzlim zunanjim zrakom. Ako po kratkem času okna zapreš, imaš dober in čist zrak ter v kratkem prijetno toploto v sobi.

Pri požaru se spomni na to, da je v sobah pri tleh 16—24 centimetrov visoko še vedno dober zrak. Ako bi imel v sobah kaj iskati, vrzi se na roke in se pomikaj na ta način naprej. Dobro je, če žepni robec namočiš v vodo in ga potegneš čez obraz, ker boš lažje dihal.

Kako si napraviš kislo mleko v zimskem času? Tako, da v en četrt litra mleka deniš polovico male žličice ($2\frac{1}{2}$ g) svežega limoninega soka. Pusti potem mleko 36 ur v mlačni sobi, da se utrdi. Limonin sok mu okus zelo poboljša.

Ako hriplješ, stisni v 50 g glicerina sok ene limone, dobro zmešaj in vžij vsako uro te zmesi eno žlico.

Saje so izvrsten pripomoček za zatiranje raznih zeliščnih škodljivcev, n. pr. uši, gosenic itd. Ako se seme namoči v sajasti vodi, je varno pred tako golaznijo. Zato po zimi spravljaj saje, da jih spomladi porabiš.

Nov sneg takoj odkidaj izpred čebelnjaka. Ako sneg pustiš ležati in ga razhodiš, ga solnce strdi in mnogo čebel na njem pogine.

Palme pozimi največ trpijo v gorkih in suhih sobah. Ko začno vsled tega hirati, pozna se na tem, da začno listi na koncih rumeneti.

Za brajdami naj se zid večkrat prebeli. Bela barva namreč odbija gorkoto na grozdje in gorkoto tudi ponoči popolnoma

ne izgubi. Črne stene pa gorkoto vase sprejemajo in tudi ponoči trti ne oddajajo.

Gospodarstvo.

Trška gora in Grčevje po zadnji nevihti.

Komaj smo se rešili po naših vinogradih pred spomladno pozebo, pa že prihajajo druge nezgode. Že dolgotrajno deževje, ki smo ga imeli meseca maja, nas je oviralo pri našem delu, tako da se nismo mogli o pravem času lotiti ne škropljenja, ne žvepljenja. Vse delo je zastajalo, kar se pri današnjem pomanjkanju delavnih moči dvakrat huje občuti. V petek 5. junija popoldne pa je prišlo čez Trško goro in Grčevje pravo neurje, ki je trajalo z malimi prenehljaji skoraj 2 uri in napravilo mnogo škode po naših vinogradih. Parkrat se je vsula toča, vmes je pa lilo, kakor da bi se bil oblak utrgal. Škoda, ki jo trpimo po tej nevihti je dvojna, in sicer po toči in po hudem nalivu.

Škoda, ki jo je napravila toča ni tako velika, kakor se je bilo skraja bati. Upati je, da se bo ta škoda popravila. Dobro je, da mladje ni nikjer odbito. Toča se pozna najbolj na listih, ki so več ali manj poškodovani, mladi poganjki in zarod so pa ostali, dasi se tudi na teh poznajo sledovi toče. Te poškodbe se utegnejo zarasti. Zaraditega lahko še zmeraj upamo na dobro vinsko letino.

Večja in velika pa je škoda, katero je napravil silni naliv. Ta škoda se pozna posebno v srednjih in nižjih legah, kjer se je zbralo več vode skupaj. V par krajih je voda tako narastla, da je drla v celih potokih naprej, podrla meje, izdrla in odnesla zemljo in kamenje v dolino. Na enem mestu so nastali nevarni usadi, ki so zasuli pot, tako da ni moč po njej voziti. V nevarnosti je tudi bližnja zidanica. Na drugem kraju je uničila voda velik del vinograda, podrla škarpo, iztrgala trte, izdrla zemljo in odnesla vse skupaj v dolino. Sicer je pa voda delala povsod škodo z izdiranjem zemlje po vinogradih in z izdiranjem poti med vinogradi. Na par mestih so se podrle meje in zasule pod seboj poti.

Ni tukaj namen popisati na drobno škode, ki se je posameznikom pripetila. To bodeta storili županstvo in okrajno glavarstvo, ki bodeta gotovo tudi poskrbeli, da se najtežje prizadetim pomaga.

Opozoriti pa moram na to, da se bo treba proti takim nesrečam z naprej malo bolj oborožiti in sicer s tem, da bomo še bolj, kakor dosedaj skrbeli za odvajanje vode v slučaju nalivov, pa ne samo po vinogradih ampak tudi po voznih potih, ki jih imamo med vinogradi. Vsak posameznik naj skrbi za to, da izpelje po svojem vinogradu dosti in pripravnih jarkov za odpeljavanje preobilne moče, da varuje na ta način svoj vinograd pred izdiranjem in odplavljenjem zemlje. Zgoditi se mora za odpeljavanje vode pa tudi nekaj več po potih, ki peljejo med vinogradi. Tudi tukaj bo skrbeti za to, da se bo voda prav obračala in da ne bo delala take škode, kakor se je to zadnjič zgodilo. Meje ob potih, ki so iz same zemlje in ki se lahko porušijo ob takih nalivih in po tako dolgotrajni moči, kakor smo jo letos imeli, naj se pa podzidajo. Na vsak način naj se saj vozne poti z obeh strani tako utrdijo, da ne pride do takih slučajev kakor sedaj, ko se je vozna pot vsled usada ene meje čisto zaprla in bo treba nekaj dela, da se bo zopet lahko po njej vozilo. —

Rohrman.

† Josip Gerdešič.

V sredo, dne 10. t. m. ob 1. uri popoldne je izdihnil svojo blago dušo mož, ki ni bil Dolenjec samo po rojstvu, marveč tudi po vsem svojem javnem delovanju kot odlični sodnik in rodoljub. Porojen

dne 8. februarja 1834 v Čudnem selu pri Črnomlju, se je izšolal od 3. razreda glavne šole do konca gimnazije v Novem mestu, dovršil l. 1861 na visoki šoli v Gradu pravoslovje ter vstopil dne 20. febr. 1861 pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu kot pravni praktikant in je tu služboval še kot avskultant. Od 16. febr. 1864 do 5. maja 1868 ga najdemo kot aktuvarja v Kostanjevici in v Zatičini, potem pa do l. 1873 v Novem mestu kot sodnega adjunkta in preiskovalnega sodnika. Od leta 1873 je bil namestnik drž. pravdnika v Ljubljani, a dne 2. jan. 1880 je že zopet v Novem mestu nastopil službo državnega pravdnika. Imenovan od Njegovega Veličanstva višjim deželnosodnim svetnikom v Ljubljani, je od 18. jan. 1886 do 25. dec. 1888 prebil zopet pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani, potem pa nastopil odgovornosti polno mesto predsednika pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu in je na tem najvišjem sodnem mestu naše Dolenjske z izredno pravičnostjo in modrostjo in ljubeznijo vstrajal do konca, dokler ni ob novem letu 1905 po ginljivem slovesu od svojega uradništva po več kot 43 letnem vzornem službovanju stopil v zaslužni pokoj, ki ga je ob strani svoje vzorne soproge preživel v lastni vili med svojimi ljubimi Novomeščani, izmed katerih se je zdaj preselil v boljše življenje. — Od svojega 80 letnega življenja je ta mož prebil nad 50 let v Novem mestu. To mesto se mu je tako priljubilo, da si je od povsod pomagal semkaj nazaj in da je nekoč ponudeno ugodnejše mesto izven Kranjske odklonil in ostal do konca med nami.

Gerdešičevo zaslužno delovanje se je trikrat priznalo na Najvišjem mestu: l. 1898 mu je bil podeljen visoki red železne krone III. vrste; ob 40 letnici njegovega službovanja l. 1902 mu je cesar milostno podelil značaj dvornega svetnika in ob prestopu v trajni pokoj je Njegovo Veličanstvo izreklo našemu dvornemu svetniku Svoje Najvišje priznanje za mnogoletno zvesto in jako uspešno službovanje. Pa ne samo z Najvišjega mesta so Gerdešiču dohajala odlikovanja; tudi ljudstvo, v čegar prid je deloval, ga je odlikovalo z izrednim zaupanjem in nehlinjeno ljubeznijo in toplo hvaležnostjo; mesti Novo mesto in Višnja gora sta svoji ljubezni in hvaležnosti dali duška s podelitvijo častnega meščanstva.

S ponosom zremo Dolenjci in osobito Belokranjci in Novomeščani na tega svojega rojaka, ki se je z lastnim umom in pridnostjo, z vstrajnostjo in poštenostjo dvignil iz borne kmečke hiše na tako visoko mesto v državni službi, zraven pa nikdar ni pozabil svojega bornega slovenskega rodu, marveč kot branitelj njegovih pravic vedno možato stal na njegovi strani

in mu posvečal vso svojo skrbnost in dejansko ljubezen s podpiranjem njegove mladine, kot član in podpornik narodnih in človeškoljubnih društev in naprav. Bil je mož, ki nikdar nikomur ni storil krivice, pač pa vsakomur, kjer je mogel, pomagal in izkazoval ljubezen po svojem geslu: „Kjer ne moreš pomagati, pa molči da ne škoduješ!“ Zato je pa pri vseh poštenih ljudeh živel samo ljubezen.

V rodbini je kot oče moral prebiti hude udarce osode; izmed šestere otrok mu neizprosna smrt ni pustila nobenega!

Dolgotrajno in jako mučno ljubezen je prenašal z veliko potrpežljivostjo in udanostjo ob ljubeznivi strežbi svoje gospe soproge ter je slednjič po prejetih sveto-tajstvih za umirajoče izdihnil svoje zadnje besede: „Prestano je; naj se zgodi, kakor Bog hoče!“ in v tem utihnil na veke.

Blagemu možu bodi trajen spomin med nami!

Domače in tuje novice.

Promocija. Cand. phil. Pavel Brežnik, sin novomeškega gimn. ravnatelja, je bil v sredo 10. junija promoviran na dunajskem vseučilišču za doktorja modroslovja. Čestitamo obema prav iskreno!

Umrla je v ženski bolnici v Novem mestu občespštovana gospa Josipa Dularja, posestnika in mlinarja v Vavtvasi. Truplo rajne so prepeljali iz Novega mesta na domače pokopališče v Vavtvasi. N. v m. p.!

Amalija Gerdešič s potrjim srecem naznanja sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njen iskreno ljubljani soprog, preblagor. gospod

Josip Gerdešič

c. kr. dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča v pok., imetelj reda železne krone III. vrste, častni meščan novomeški in višnjegorski i. t. d.

danes ob 1. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni, prejemši sveto-tajstva za umiračje, 80 let star, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb se vrši v petek, dne 12. junija ob polu 5. uri popoldne iz lastne vile na tukajšnje pokopališče.

Sv. maša zadušnica se boje služila dne 17. junija ob polu 10. uri v tukajšnji kapiteljski cerkvi.

Nepozabnega pokojnika priporočam v pobožni spomin.

Novo mesto, 10. junija 1914.

Prosim tihega sožalja.

Novomeška mestna občina naznanja prežalostno vest, da je preminul dne 10. junija 1914 nje mnogozaslužni in občepriljubljeni častni meščan, preblagorodni gospod

Josip Gerdešič

c. kr. dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča v pok., imetelj reda železne krone III. vrste, itd.

Slava in čast njega spominu!

Mestno županstvo, 11. junija 1914.

Zaupnica dr. Šusteršiču. Ob priliki pastoralne konference v Metliki je podala soglasno belokranjska duhovščina zaupnico našemu deželnemu glavarju dr. Šusteršiču.

Prvi letošnji shod na visokih Gorjancih pri svetem Miklavžu bo v nedeljo 14. t. m. ob 10. uri.

Sejm v Kandiji se vrši v četrtek, 18. junija za živino in blago.

Strele ga je ubila. Pretekli petek je bilo tudi okoli Novega mesta zelo hudo neurje. Strele so kar švigale po zraku. Isti dan je delal v smolinjskih vinogradih Alojzij Šlajkovec, posestnik iz Žihovega sela. Ko je začelo močno deževati, prišel je v hišo tamošnjega prijatelja Rajerja iz Dolenje vasi. Rajer je še prinesel piti iz pod hišo ležeče kleti; navzoča je bila tudi Rajerjeva svakinja. Naenkrat med razgovorom grozovito zahrešči; Šlajkovec pade v trenutku na tla. Njegova zadnja beseda je še bila „udarilo“. Poškodovana ga sicer strela ni, le ves črn je postal. Mrtev je bil na mestu in ni bilo nobene rešitve. Hiši se ni zgodilo drugega, kakor par luknjic se je poznalo na stropu. Rajer in njegova svakinja sta še dolgo od straha trepetala, pravita, da se jima je zdelo ravno tako, kakor če bi jima bil kdo peščico „frajha“ vrgel v obraz. Bliska in hudega vremena varuj nas Bog!

V Kamnem vrhu pri Ždinjivasi je strela udarila v Blažičevo hišo in omamila domače dekle.

Ogenj. V Gaberju pri Brusnicah je gorelo v četrtek pri Štefanu Luzarju in vse poslopje pogorelo. Zažgali so zopet otroci. Vrli brusniški požarni brambi se je vsaj toliko posrečilo, da so ogenj omejili, sicer bi bila nesreča še večja. Ob takih prilikah šele znajo ljudje ceniti pomen požarne brambe!

Velike povodnji so imeli prejšnji teden na Koroškem, Štajerskem in Beneški Sloveniji. Na Koroškem je utonilo 5 oseb; v Beneški Sloveniji je škode nad 500.000 lir.

Uspeh belokranjske železnice. V Črnomlju se naseli v kratkem velik lesni trgovec Benedik blizu kolodvora. Novo podjetje bo baje lahko dalo zaslužka okoli 100 delavcem.

Gospodarji! Kdor rabi kmečkega delavca, naj pošlje 20 vin. na naš list z natančnim naslovom.

Kmečki delavci! Ako iščete dela, pošljite na naš list znamko 20 vin. z natančnim naslovom.

Hudourje je napravilo pretečeni četrtek dokaj škode po Dolenjskem, posebno po vinogradih na Trški gori in v njeni bližini. Razume se, da je takšna nevihta pomešana s točo, vsikdar v veliko žalost in nesrečo ne samo vinogradnikom, ampak tudi posestnikom dolinarjem, katerim je letošnje vedno neugodno vreme že itak zelo poškodovalo travnike in lepa polja. Nerazumljivo pa je, da se posebno nekateri ljudje ob takšni nesreči silno togotijo, tarnajo in celo preklinjajo in pripisujejo vzrok neurja celo svetnikom. Takšno godrnjanje smo žalibog slišali tudi sedaj pri domačinih. — Kdaj še je kakšen svetnik hudo želel ali hudo storil onim, ki ga časté, ko se niti nad onimi ne maščuje, ki se iz njega norčujejo? — Ne verujte morda ravno sedaj brezbožnežem, ki porabljajo priliko vaše gmotne nesreče v svoje hudobne namene, da bi vas pripravili ob vaše zaupanje v božjo previdnost in pomoč.

V poznejših „Dol. Novicah“ v podlistkih vam bomo prinašali neko zgodbo, ki se je godila svoje dni nekje na Kranjskem, in katera se žalibog godi večkrat še dandanes. Zgodba se bode gotovo dopadla posebno še tistim, ki je še niso čitali in vam bode v teh žalostnih časih vsakovrstnih nezgod in nevere v pouk, v tolažbo in v razvedrilo. Upamo, da bodele potem sodili tudi narayne nezgode kot poslance iz neba in da se bodele ogibali krivih prerokov ter tembolj poslušali in ubogali svoje domače gospode dušne pastirje, ki vas v resnici ljubijo.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, reg. zadruga z neomejeno zavezo, je imela meseca maja denarnega prometa 190.302 K 31 v. Vložilo je 156 strank 39.784 K 61 v, dvignilo pa 203 stranke 57.455 K 68 v. Posojil je bilo danih 46 strankam 25.734 K. Vseh zadrušnikov je 2268.

Pet rudarjev je podsulo v soboto, dne 30. maja v Zagorju ob Savi; po triurnem kopanju so bili še vendar rešeni.

Postreščku je ukradel na novomeškem kolodvoru neznan tat kovček gospe ravnateljice Fajdige.

S. L. S. je zmagala pri občinskih volitvah v Višnjigori v vseh treh razredih. Liberalci se še volitev udeležiti niso hoteli.

Romanj k Gospej Sveti, na Vrbsko jezero priredi Slov. krščansko-socijalna zveza, dne 21. t. m. Posebni vlak bo odšel iz Ljubljane 21. junija ob 3. uri 3 minute zjutraj z državnega kolodvora v Šiški in dospel k Gospej Sveti ob 6. uri 5 minut. Romarji si bodo tudi ogledali prestol, kjer so vstoličevali koroške kneze, Celovec in Vrbsko jezero. Vlak se vrne zvečer v Ljubljano. Vožnja stane iz Ljubljane in nazaj 6 K 50 v. Udeležba naj se prijavi najkasneje do 15. t. m. Slov. krščansko-socijalni zvezi v Ljubljano. Dolenjci, hajd na noge med koroške brate!

Avtomobilna zveza Brežice-Kozje-Grobelno. Z rednimi vožnjami se je pričelo zanesljivo v pondeljek 8. t. m. in sicer bode vozil do 15. t. m. samo eden avtomobil, ki odhaja iz Brežic ob pol 6. uri zjutraj ter dojde v Grobelno ob pol 10. uri dopoldne, popoldne pa odhaja iz Grobelnega ob pol petih in pride v Brežice ob pol devetih zvečer. Od 15. t. m. naprej vozil bo še drugi avtomobil, ki odhaja iz Grobelnega ob petih zjutraj ter pride v Brežice ob devetih dopoldne, popoldne odhaja pa iz Brežic ob 2. uri 60 minut in pride v Grobelno ob 6. uri 50 minut zvečer. —

Brežiški, kozjanski in šmarski okraji zvezani bodo torej med seboj in železnico z dvakratno vožnjo tja in nazaj. Družba nabavila si je sedaj dva moderna avtomobila z 20 sedeži in 35 konjskimi silami, naročila je pa tudi že tretjega, tako da bode pod vsakim pogojem vzdrževala redni osebni in poštni promet, ki se je družbi tudi poveril od strani poštnega ravnateljstva. Ljudstvo vseh slojev z navdušenjem pozdravlja to podjetje, tembolj, ker je v rokah vodstva in družabnikov, katerim gre v prvi vrsti za to, vsaj deloma zadostiti gospodarskim potrebam teh treh v prometnem oziru popolnoma zanemarjenih slovenskih okrajev in pospešiti tujski promet, ne pa morebiti z visokimi cenami iskati dobiček. Želeti je da se ga ljudstvo vsestransko poslužuje, da bode v kratkem mogoče začasne vozne cene izdatno znižati.

Okrožnica na vse živinorejske zadruge na Kranjskem. Živinorejske zadruge se opozarjajo, da se pri odpošiljanju plemene živine po železnicah ravnajo po sledečih navodilih: 1. Železniške vozove je naročiti pri načelnistvu one postaje, kjer bo živino v vozove naložiti, najmanj 48 ur pred nakladanjem. V naročilu je navesti, koliko voz se želi. Naročilu za vozove je priložiti 9 kron 60 h kot varščino, sicer načelnistvo ni vezano naročila izvršiti. Varščina se odpošiljavcu vrne, kakor hitro sprejme železnica živali v vozove, ali pa se vračuni za prevozne stroške. 2. Živali morajo biti pregledane po živinozdravniku predno se nalože v vozove, vsled česar je potrebno že v prošnji za vozove navesti, da postajno načelnistvo oskrbi živinozdravnika, ako se odpošiljavec z istim sam ne dogovori, o čemur pa se mora postajno načelnistvo obvestiti. 3. Ako se hoče doseči znižana železniška vožnja za prevoz živali, so potrebne sledeče listine: a) železniški brzovozni list, b) živinski potni list in c) potrdilo (atest). Pri izpolnitvi železniškega brzovoznega lista je posebno paziti, da se izpolni besedilo v gorenjem naslovnem delu voznega lista, kjer je z

majhnimi črkami tiskano: „Tarife, ki jih je uporabljati“. Zapiše naj se: „Tarifa za plemensko živino.“ Ako se ne izpolni ta odstavek, se mora plačati vključno priloženemu atestu cela prevoznina. Potrdilo (atest) se dobi pri c. kr. kmetijski družbi. O teh najvažnejših določilih naj živinorejska zadruga podučiti tudi druge živinorejce, kateri odpošiljajo plemene živali po železnici.

Požar na Uršnih selih. Dne 5. t. m. je pogorela hiša z vso opravo krojaškemu mojstru Jožefu Kulovec. Mož šiva s strojem ter posluša vpitje okrog hiše. Vidi, da mu nad glavo gori. Šivalni stroj zagradi in le to je vse, kar je rešil. Na okrog same slamnate strehe. Le mirnemu vremenu in požrtvovalnemu naporu gospoda postajenačelnika Franc Windiš se je zahvaliti, da niso vsa Uršna sela danes pogorišče. Omenjeni je namreč prvi prihitel z železniško brzgalno in omejil ogenj. Od kod ogenj, se ne ve. Škode do 1200 K.

Sprememba civilnopravnega reda. Dne 3. t. m. je objavila uradna „Wiener Zeitung“ cesarsko naredbo po § 14., takozvano „Sodnorazbremenilno novelo“, s katero se naj razbreme sodišča. Odredba med drugim določa, da bode odslej razsojeval v civilnih zadevah do 2500 K pri sodnih dvorih (n. pr. novomeški kresiji) samo po en sodnik, pri nadsodiščih pa mesto pet po trije sodniki. Pritožbe na najvišje sodišče bodo zelo omejene; v zadevah do 1000 K bo pritožba (revizija) na najvišje sodišče nemogoča, ako ste dve stopinji že jednako razsodili. Odredbo vlada utemeljuje s tem, da se je število tožb silno pomnožilo in sodniki ne morejo več biti kos ogromnemu delu. Razven tega je izšla še odredba po § 14. o novem postopanju pri parcelaciji zemljišč in odredba, ki spreminja postavo o davčnem katastru.

45.000 kron so ukradli prejšnji teden tržaški svedrovci iz blagajne državne blagajne.

Na polomu karlovške posojilnice je udeleženo v velikem številu tudi kmečko ljudstvo in služkinje. Ravnatelj Herman je namreč po raznih agentih z visokimi obrestmi privabil denar teh slojev v posojilnico. Aretirali so doslej razven Hermana tudi člana ravnateljstva Kramerja in Balaša.

Prestolonaslednik se udeleži letos velikih gorskih vaj, ki se bodo vršile od 24. do 27. junija med Sarajevom in Kojnico v Bosni.

Dijaki poljski delavci. Češki Nemci so sklenili delati na to, da bodo dijaki med počitnicami hodili delat na kmete, da se bolj seznanijo s kmečkimi razmerami. Kmetje kažejo s kraja precej nezaupljivosti.

Tržaška porota je oprostila poštnega nadoficijala Bjekarja, ki je bil obdolžen, da je poneveril 17.900 kron.

Maščevalni ženin. V Gross-Höslenu je snubil 4. junija kmečki fant Avgustin Tomšič kmečko dekle. Ker je bil odklonjen, je ustrelil nevestino mater in očeta in nevarno obstrelil hčer in nekega kmeta. Nato je zbežal na 30 m visok stolp in neprestano streljal na orožnike, ki so obkolili stolp. Morilec je oborožen z dvema puškama in s samokresom in ima seboj veliko zalogo patron in smodnika. Doslej je ustrelil 2 osebi, težko ranil pa 13 oseb. Cerkvenika, ki je hotel blizu priti, je ustrelil skozi oko v možgane.

Smrtna nesreča na južnem kolodvoru. V nedeljo zjutraj okoli štirih je premikajoči stroj na južnem kolodvoru v Trstu povozil prostornega mojstra Jožefa Resnika in ga grozno razmesaril; revež je izdihnil na licu mesta. Vsled burje in dežja, ki sta bila v noči od sobote na nedeljo posebno močna, je Resnik, da bi se ščitil še bolje proti dežju, nosil tudi dežnik. Ko je proti jutru hotel prestopiti na tovrnem kolodvoru tir, ni opazil in vsled burje tudi ni slišal, da se mu bliža za njegovim hrbtom stroj, potiskajoč prazen voz. Voz ga je zgrabil in potegnil pod kolesa, stroj pa

mu je odtrgal obe nogi, pepelnjak stroja pa mu je vrhu tega še razparal trebuh. Ponesrečeni Resnik je bil 50 let star in zapušča vdovo, omoženo hčer in sina.

Misijonarje pojedli. Na Novih Hebridih blizu Avstralije so pojedli divjaki 7 misijonarjev, ki so prišli med nje pridigovat.

Nov zrakoplov je znašel inženir Knobek. Krila tega zrakoplova bodo napravljena iz take snovi, da se zrakoplov v višini 1000 m sploh ne bo opazil. Zopet pridobitev za vojaške namene.

Po zraku bo vozil najnovejši vlak, katerega je iznašel nek Francoz. Vagoni bodo imeli koničasto obliko in bodo vozili s pomočjo elektromagnetizma s hitrostjo 550 km na uro. Sprva bodo te vlake poskusili za pošto, pozneje tudi za potnike.

V znamenju loterije živimo in vse drvi za glavnim dobitkom. Nekateri dobe, drugi zgube. Zadnjih je seveda neprimerno več, kot prvih.

Komur je za denar vseeno, ta bo ostal pri loteriji, komur pa je njegov denar drag, ta naj čita današnji oglas „Slov. Straže“, glasom katerega z nakupom dobrih vrednostnih srečk zamore obogateti, na vsak način pa mu je zajamčen za vsako srečko po najmanj en dobiček, trajna vrednost srečk in s tem tedaj varnost za srečke izdanega denarja. Ker so za naročnike srečk določene tudi nagrade in premije, je marsikomu dana prilika, dobiti poleg izbornih vrednostnih srečk tudi še velik ali pa ves del zanje izdane kupnine nazaj. Ponudba je vseskozi poštena in se tedaj sama od sebe priporoča. Ker se prihodnje žrebanje vrši že v prihodnjih dneh, pišite še danes po pošto, ki vam ga takoj brezplačno pošlje: Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

Dve krasni umetniški trobarvni razglednici v spomin 500 letnice vstoličenja zadnjega kneza v slovenskem jeziku na Gosposvetskem polju je izdala Slovenska Straža. Naročite takoj na dopisnicah več teh razglednic. Naročila naj se naslove: Pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Povsod razpošiljajmo letos te razglednice; s tem da te razglednice takoj pokupimo in razpošljemo, podpiramo delo Slovenske Straže in ji budimo novih prijateljev. Cena posameznih razglednic je 10 vinarjev, če se jih naroči 50 skupaj, je popusta 30%.

Loterijske številke.

Gradec, 10. junija 56 10 15 66 81

Dopisi.

Črnomelj. V četrtek, 4. t. m. je priredila dolenjska podružnica Slomškove Zveze semkaj krasno uspel izlet. Dan je bil izredno lep in tako se je zbralo na vrtu hotela Lackner nad 70 oseb, duhovnikov, učiteljev in učiteljic in drugih gostov. Med drugimi je prihitel semkaj tudi drž. poslanec Jaklič, dež. poslanec Mihelčič; poslanec Jarc je pa poslal brzojavne pozdrave! Najprej je pozdravil zbrano gospodo predsednik Slomškove podružnice nadučitelj g. Štular in tajnik g. P. Atanazij Ausser. Nato so pa sledile napitnice in govori g. poslanca Jakliča in Mihelčiča, g. nadzornika Štruklja, g. prof. dr. Ažmana, gg. župnikov Lavrenčiča, Šašelja, Vovkota, g. dr. Malneriča itd. Le prehitro je minulo popoldne. Gostje so si ogledali še mesto in se ob trčetrt na pet odpeljali proti Novemu mestu ozir. proti Karlovcu. Bili so to prvi izletniki, ki so po otvoritvi železnice prihiteli semkaj, Bog daj, da bi tem sledili tudi drugi.

Št. Janž na Dolenjskem. Dne 5. t. m. se je ustrelil v gozdu pod Rupo delavec-oglar, rojen 1862. leta, pristojen v občino Sevnica na Štajerskem. Nameraval je ustreliti svojo hčer; k sreči se ni kapselj vžgal takoj; med istim časom je dekle zbežalo, nakar je končal sam sebe. Bil je vdan pijančevanju, cerkve ni obiskaval. Več let že, pravijo, ni opravil sv. zakramentov. Kakoršno življenje, taka smrt.

Pisal se je Jernej Zanin. — Občinske volitve se bližajo, liberalci že kuhajo, volilci pozor!

Iz Št. Petra. Redkokedaj vidi Št. Peter toliko gostov, kakor jih je videl v nedeljo pri Bojancu, kjer se je vršila veselica v korist naše požarne bramb. Škoda le, da je neugodno vreme toliko gostov zadržalo, ker so se bali dežja. V lepem številu nas je počastila požarna bramba iz Novega mesta, Kandije, Maharovca, Prečne in Belecerkve. Za dobro jed in pijačo je skrbel g. Bojanc, za zabavo pa mestna godba, za kar ji bodi izrečena še posebna hvala. Zahvaliti se moramo tudi meščanom in drugim prijateljem društva, ki so mu naklonili toliko dobitkov in s tem pripomogli k materijalnemu uspehu veselice. Prav lepa hvala pa tudi našim sosednim požarnim brambam, kakor tudi vsem drugim, ki so prihiteli na veselico ali na kakoršenkoli način pripomogli k uspehu, ki bi bil v boljšem vremenu gotovo podvojen.

Belokranjski - vestnik. -

Iz Adlešič. 27. maja, v sredo pred binkoštni, je bila blagoslovljena naša nova dvorazredna šola, in v soboto potem smo začeli v njej s poukom. Poslopje, ki stane okrog 42.000 kron, je prav lepo in dela čast prevzemniku gosp. Romanu Treo-tu, mestnemu stavbeniku v Ljubljani, ki jo je izvršil. Staro šolo pa smo dali v začasni najem g. Lužarju, trgovcu iz Podzemlja, ki ima v njej prodajalno. — Letina kaže pri nas dozdaj prav lepo. Trta kaže prav obilo zaroda, če ji le ne bo škodovalo to neugodno, premokro in hladno vreme, vsled katerega tudi skoraj ni mogoče pravočasno škropiti in žvepljati. Tudi orehi, ki so nam zadnji dve leti pozeblili, da jih ni bilo nič, so letos prav polni, ravnotako slive (češplje), ki so tako polne, da jih je treba že zdaj podpirati. Če ostane ves sad in se ne bodo morda izrožičili, se bo drevje kar lomilo. Žal, da nam je sneg v letošnji zimi pölomil prav obilo tega plemenitega drevja in sicer 29. in 30. decembra m. l. in 11. marca, ko je zapal v Beli Krajini izredno debel sneg. Pri nas ga je bilo ponekod od 70 cm do 1 metra, da ni mogel skoraj sosed k sosedu, dokler si ni naredil z loparjem ali lopato pota. Sneg tega dne je naredil na drevju sploh in posebno še na sadnem izredno veliko škodo, a onostran Gorjancev in okrog Ljubljane pa ga je padlo ta dan primeroma le malo.

Vinica. Tudi pri nas bodo zgubili nekateri vlagatelji vsled poloma hranilnice v Karlovcu, katere primanjkljaj znaša že sedaj 7½ milijona kron. Sreča je le ta, da teh vlagateljev pri nas ni veliko, hujše je pri naših sosedih Hrvatih; marsikateri ameriški žulj bo izkryavel vsled drzne špekulacije nekaterih karlovških mogočnjakov. Naj bi bil to svarilen glas za naše ljudi, naj se ne puste premotiti vsled višjih obresti. Vlagajte svoje prihranke raji v domače zavode, ki vam nudijo za vaš denar večjo varnost. Domačini, opozorite o tem tudi svoje v Ameriki.

V Metliki je hranilnica in posojilnica imela 21. maja občni zbor. Iz računskega zaključka je razvidno, da je imela koncem l. 1913. 981 članov. Denarni promet je bil sledeči: Prejemki 240.442 K 45 h. Izdatki 235.362 K 68 h. Vloženega je bilo 101.421 kron 74 hel. Izplačanega 80.489 K 38 h. Čisti dobiček 359 K 39 h.

Dobrovice. „Dolenjske Novice“ so tudi pri nas dobile svoje naročnike in jih prav z veseljem beremo. Skrbeli bomo pa tudi, da se tudi drugod razširijo, ker so izborna urejevanje in v njih dobiš vse, kar je v sedanjem času potrebno, bodisi v gospodarskem, ali političnem oziru.

Božjakovo. Na nasprotni strani Božjakovega na Hrvaškem se je ob železniški progi precej zemlje vsulo v Kolpo, katero zadržuje, kar posebno čuti ob naši strani.

Največ škode pa dela mlinarju Antonu Vukšinič. Najbrže bode morala tudi tu naša vlada poseči, da se ta nedostatek odpravi.

Črnomelj. Ljudska hranilnica in posojilnica je imela v letu 1913 dohodkov 38.525 kron 49 v, izdatkov pa 36.385 K 26 v, skupaj 74.910 K 35 v. Vloženega je bilo 21.625 K, vzdignjenega 11.932 K 35 v. Obrestna mera hran. vlog 4¾%, obrestna mera posojil na osebni kredit 6%, na vknjižbo 5½%. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Metlika. Pri otvoritvi železnice je na kolodvoru v Metliki pozdravila ekscelenco železn. ministra Mimica Koren iz Metlike z besedami: Vaša ekscelenc! Belokrajina se je danes oblekla v svečanostno odelo, da prisostvuje slovesni otvoritvi težko pričakovane železnice. Tudi šolska mladina se pridružuje slaviteljem tega zgodovinskega dne. Sprejmite, Vaša ekscelenc, kakor tudi vsi Vaši ugledni spremljevalci naše in našega učiteljstva najiskrenejše pozdrave! Navdaja nas prijetna nada, da se z današnjim dnem odpre naši ljubi Belokrajini pot boljše bodočnosti. V to pomozi Bog! V znak naše odkrite ljubavi in neomejene udanosti do Vaše ekscelence in še posebno do našega presvitlega cesarja in njegove slavne rodovine, blagovolite sprejeti ta šopek. Bog Vas živi, ekscelenc, in vse Vaše spremstvo!

Ameriški novičar.

V Conemaugh Pa. je 12. maja vsled ponovne operacije umrla Neža Gačnik iz sosednega Johnstowna. Zapustila je možu 4 nedorasle otroke. — Dne 7. maja je umrla v Grossu Kans. Marija Klopčič, doma iz Zagorja ob Savi. — V Jolietu sta bila poročena Martin Goršič z Roza Papež in Štefan Kralj z Marijo Kuzma. — V Chicagi pa sta bila v slovenski cerkvi poročena Martin Kremesec ml. in njegova sestra Mimie z neimenovanim ženinom. — V Chisholmu je rojaku Francu Selišnikar v rudniku zlomilo nogo. — V Ely, Min. so bili poročeni Hrvat Fran Novosel s Slovenko Heleno Kure, čije stariši so rodom iz Svibnika pri Črnomlju; Štajerec Leopold Smagaj z Belokranjico Ano Nemanič, rodom iz metliške okolice. — V Newburghu Ohio. je umrl Franc Mervar, mladenič, rodom iz Meniškevasi pri Toplicah dolenskih. V Ameriki je bil 14 let. — Družinó Primožič je zadela velika nesreča. Od 2. maja je pogrešala 9 letnega dečka Rudolfa. Čez 14 dni so našli v reki njegovo mrtvo truplo. Oče je že 2 leti v bolnici, mati je siročna.

Uradna statistika glede narodnosti v Združenih državah. Washington, D. C., 16. maja. — Med tujerojenim prebivalstvom Združenih držav, ki šteje 32.243.382 oseb, je angleškega izvora 10.037.420 ali 12.3%, Nemcev je 8.817.271 ali 10.8%; Italijanov 2.151.422 ali 2.6%; Poljakov 1.707.640 ali 2.1%; Židov 1.676.762 ali 2.1%. Čehov je 539.392, Ogrov 320.893, Slovakov 284.444, Slovencev 183.431, Srbo-Hrvatov 129.254, Rusov 95.137, Malorusov 35.359 in drugih ne podrobneje imenovanih Slovanov 35.195. Takih, kojih materinski jezik je neznan, je 313.834.

Veliko tovarniško podjetje z zalogo v Novem mestu, išče za takojšnji vstop

**zanesljivega in pridnega
: okrajnega zastopnika :**

kateri bi bil tudi z inkaso poverjen.

Ponudbe pod „zastopnik“ na upravo tega lista. 42-3-2

Takoj se da v najem ali pa proda skupaj ali pa posamezno

posestvo v Kandiji h. št. 26

obstoječe s hiše, njiv, kozolca, v hiši je gostilna in je tik glavne ceste. Več se izve ravnotam. 47-3-1

**Veliko in lepo izbiro
podobic za l. sv. obhajilo**
ima v zalogi knjigarna J. Krajec nasl.

Vinogradniki, pozor!

Zanesljivo pravi

gumi „TRISSIN“

se dobi pri trgovcu

== J. Picek-u ==
v Novem mestu

ki ima največjo zalogo pravega gumija „Trissin“ za katerega se jamči, da drži pri vsakem vremenu najmanj 14 dni, če je pravilno povezano. 48

KEIL^{ov} LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.
Keil-ova pasta za čevlje 30 v.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.
Keil-ovo leščilo za podo 90 v.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: I. Petek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.
Ljubljana: Leskovec & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelič.
Radovljica: Otto Homan. 21-6-6

Izurjen cerkvenik

samec, se sprejme takoj. — Kje, pove uredništvo Dol. Novic. 46

Nekdanji poštni hlev

v Rudolfovem, se takoj odda kot za hlev, klet, skladišče, ali karkoli. 43-2-2

Več se izve pri g. pl. Fichtenau.

Razglas.

Občni zbor okrajne bolniške blagajne za politični okraj Rudolfovo se bode vršil na nedeljo, dne 28. junija ob 9. uri dopoldan v mestni dvorani v Rudolfovem.

K temu shodu so vabljeni in imajo pravico samo 29. maja 1914 izvoljeni delegati, kateri se imajo na zboru z izkaznicami legitimirati.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika o blagajniškem delovanju v pretekli upravni dobi.
2. Poročilo blagajnika o računskem zaključku.
3. Poročilo zastopnikov nadzorovalnega odseka in razsodišča.
4. Volitev načelnštva.
5. Volitev nadzorovalnega odseka.
6. Volitev razsodišča.
7. Razni predlogi.

Ako bi občni zbor po pravilih ne bil ob 9. uri sklepčen, vrši se isti eno uro pozneje pri vsakem številu delegatov.

Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem,
dne 29. maja 1914.

Makso Petrič, t. č. načelnik.

„Slovenski Straži“ prinese pomoč, Vam morda bogastvo, čitajte!

475.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki velike skupine

5 originalnih vrednostnih srečk 5

kojih 13 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja,	1. in 14. majnika,	1. septembra (dve),
1. februarja,	1. julija,	14. septembra ter
1. marca (dve)	1. avgusta,	2. novembra.

375.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki manjše skupine

3 originalnih vrednostnih srečk 3

kojih 9 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja,	1. in 14. majnika,	14. septembra ter
1. februarja,	1. julija,	2. novembra
	1. avgusta,	

Kupnina za veliko skupino vseh 5 srečk se plača v 60. mesecih po 6 K, za manjšo skupino vseh treh srečk pa v 60. mesecih po 4 K.

Vsaka srečka mora najmanj enkrat zadeti! Vsi dobitki se izplačajo v gotovem denarju! Vse srečke imajo trajno vrednost denarja in igrajo po izplačilu kupnine dolgo vrsto let brez vsakega nadaljnega vplačevanja, torej zastoj.

Vsak cenjeni naročnik zamore dobiti nagrade in premije ter na ta način kupnino zase naročenih srečk poljubno znižati ali sploh dobiti jih zastoj.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

44-3-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¾%

1-0-10

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.